

Remissvar

Datum:

2019-04-24

Ert tjänsteställe:
Utrikesdepartementet
Martin Rahm, ministerråd

Er referens:
UD2019/00979/NIS

Vårt tjänsteställe:
Svenska Atlantkommittén
Jonathan Olsson, generalsekreterare

Remissvar på ”Utredningen av konsekvenserna av ett svenskt tillträde till konventionen om förbud mot kärnvapen”

Svenska Atlantkommittén har av UD inbjudits att lämna synpunkter på utredningen. **Kommittén delar helt utredarens slutsats att Sverige varken bör underteckna eller ratificera konventionen.**

Svenska Atlantkommitténs uppgift är att hjälpa till att sprida kunskap om betydelsen av en levande säkerhetsgemenskap mellan USA och Europa och förståelse för den transatlantiska länkens betydelse för frihet och fred, stabilitet och säkerhet. I konsekvens därav verkar kommittén för ett svenskt medlemskap i Nato.

Konventionen innebär bl.a. ett förbud mot säkerhetsgarantier som baseras på kärnvapeninnehav. Alla Natomedlemmar har klargjort att de av detta skäl inte kan tillträda konventionen. En anslutning till konventionen är oförenlig med ett svenskt medlemskap i Nato.

Idén med nedrustning av kärnvapen är att minska risken för krig. Ett besvärande faktum är att Ryssland startade ett erövringskrig mot Ukraina efter det att landet avvecklade sina kärnvapen.

En förutsättning för nedrustning av kärnvapen i vår världsdel är att de grundregler för ett fredligt Europa som finns i Helsingforsavtalet m.fl. respekteras. Innan omsvängningen till en aggressiv regim i Ryssland avvecklades kärnvapen i tre av dess grannländer. Det ansågs då finnas en realistisk möjlighet att avveckla taktiska kärnvapen i Europa.

Samtliga Sveriges grannländer och samarbetsländer i Europa och Amerika baserar sin säkerhetspolitik ytterst på säkerhetsgarantier som bygger på kärnvapen. Finland har uttalat att Nato-medlemskap är en möjlighet (option). Konventionens breda och otydliga hjälpförbud skulle därför, visar utredningen, försvåra eller omöjliggöra t.ex. övningar eller andra former av samarbete med Frankrike, Storbritannien, USA och deras allierade. Natoländerna väljer naturligtvis själva, precis som Sverige, vilka länder de vill samarbeta med för att möta externa hot.

Vår säkerhetspolitiska linje bygger på solidaritet. Sverige är berett att ge och ta emot militärt stöd och förberedelser för detta görs genom avtal, övningar och andra former av samarbeten. Många av de länder som vi förväntar oss hjälp ifrån i händelse av krig eller katastrof har vid upprepade tillfällen varnat Sverige för konsekvenserna i form av avbrutet samarbete om vi tillträder konventionen.

Det internationella regel- och kontrollsystemet för kärnvapen har stor betydelse och har haft betydande framgångar. Antalet länder med kärnvapen har minskat och antalet kärnvapen har reducerats från 70 000 till 15 000 efter kalla krigets slut. Inga kärnvapenprov har gjorts de senaste 21 åren, bortsett från Nordkorea, som mötts med internationella sanktioner. Det viktigaste är att inga terrorister har fått tillgång till kärnvapen. Detta system får inte undergrävas.

Atlantkommittén instämmer också i utredarens slutsats att konventionen inte uppfyller de kvalitetskrav som under åren utvecklats i det internationella arbetet för icke-spridning och nedrustning. Särskilt allvarligt är att konventionen helt saknar mekanismer för verifikation. Dessutom kan konventionen komma att försvaga icke-spridningsavtalet (NPT), provstoppsavtalet (CTBT) och andra multilaterala avtal på området. Som utredningen visar på ett mycket omsorgsfullt sätt skulle konventionen vara utomordentligt svår att använda i svensk rättstillämpning.

Många av de problem och åtaganden som en svensk anslutning till konventionen skulle innebära skulle kanske kunna vara acceptabla eller åtminstone möjliga att diskutera om konventionen kunde förväntas innebära någonting konkret och positivt, t.ex. färre kärnvapen. Som utredaren har visat är så inte fallet. Det ”nukleära tabu” är sedan decennier väl etablerat i den strategiska diskussionen. Inga kärnvapen har använts efter andra världskriget trots tidvis stora spänningar och t.o.m. krig mellan stormakter.

De av utredningen påvisade och starkt negativa konsekvenserna för Sveriges säkerhetspolitiska behov i närområdet måste ges större tyngd i Sveriges nationella kalkyl än tänkbara effekter på den långsiktiga internationella opinionsbildningen. Sveriges trovärdiga arbete för kontroll och nedrustning av kärnvapen får inte ersättas av plakat- och symbolpolitik. Det är särskilt viktigt då Sverige i höst blir ordförande i FN:s atomenergiorgan IAEA.